

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. Cur Christus sanguine sudarit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

mis mature facis. Adhuc tibi flagra, spinæ, iter ad crucem, crux ipsa restat toleranda: tu verò jam pæne ipsam ante mortem moreris. Ecquid tandem purpureum hunc sudorem è corpore toto cliquavit?

I. Peccata mea, tua ô, homo, & nostrum omnium. Hoc illud fuit prælum, hoc torcular, quo botrus succi plenus fuit expressus. Sub isto tot culpatum onere ingemisit, mœret, anhelat, dolet, plorat, fatiscit, sudat largiter. Rectissime ajo: Peccata hoc fecere. Quot annis religiosorum hominum complures hoc unum commeditantur, quid sit peccatum? Sed quis ad caput rei pervenit, quis invenit fundum, quis umquam immensissimum peccati barathrum exploravit? quis omnia ejus mala perscrutatus est? Censeam ego, scditatem peccati, & nequitiam extremam à nemine mortalium satis umquam capi posse. Quæ enim hæc malorum omnium infinita est malitia, peccatum unicum æternitate totâ numquam satis puniri posse? Dei Filius omnia orbis peccata & vidit, & ipse unus portavit. Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra. Hinc Deus per eundem Iaiam justissime queritur: *Servire me fecisti in peccatis tuis, præbisti mihi laborem in iniquitatibus tuis.*

II. Rei jam capitis damnati horrore supplicii futuri, & solâ mortis imagine, quæ in animum ipsorum identidem incurrit, gravius quàm ipsâ morte cruciantur. Christus universam imminens sibi mortis feriem quàm integerrimè prævidit, eamque animo ac mente altissimè concepit. Hinc horror, pavor, mœror in eo tantus, ut omnis sanguis sede suâ motus trepidanter totum corpus pererraret, foras demum eruperit in ipsam quoque terram effusus. Nam etsi prius ad cor more suo conflueret opem allaturus, inde tamen amoris ardore impulsus in summam sese cutem tamquam fugitivus eiecit. Imò cor ipsum in illos rubentes rivulos credi potuit liquefactum.

III. Mœroribus aded ingentibus circumfluere voluit Servator, ut nostri pectoris angustia inde firmarentur, ne mentis imbecillitas, languor, consternatio nos ad terram affligeret, & in perniciem daret, nève in rebus turbidis & luctuosis pœnitens desponderemus animum, sed ut hoc admirando hortensii spectaculo erecti, cogitationem ejuscemodi susciperemus: Etiam Dominus meus *Jesvs* humanam imbecillitatem expertus, tædium, pavorem, mœstiriam extremam sensit; ad ipsam usque mortem aded tristis, ut ab Angelo voluerit corroborari. Nam, quod Lucas dixit, *apparuit illi Angelus de celo, confortans eum.* Duremus igitur, & cum Christo nos esse homines fateamur, viribusque divinis tantò magis fidamus, quantò magis diffidimus nostris. Sed uti Christi precationem triam hoc semper epilogo clausit: *Verumtamen, Pater mi, non mea, sed tua voluntas fiat.* Eodem prorsus modo, isdem omnino verbis & nos orationes nostras concipiamus: Non quod ego volo, mi Deus, sed quod tu. Idem in extremis fiat, cum sudor frigidus prorumpet, cum conscientia & hostis stygius anget; eja tunc patienter & viriliter agamus, divinæ voluntati ex toto subiectissimi. Sic animaris in conspectu hostium se dare, & cum Christo licet dicere: *Surgite, camus, omnem hostilem impetum excepturi.*

Sed & illud hîc altâ mente tractemus. Dolores mortis nemo sentit, & diu inter vivos subsistit; Christus sensit, nec statim in vitâ esse desit. Ita diu ac prolixè mori voluit. Et tamen in productiore hac mortis luctâ hominem nullum habuit, qui verbulo solaretur. Quod ipse per Pfalten questus: *Et sustinui, ait, qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inveni.*

IV. Admiranda Christi liberalitas, summus amor

A fuit, qui non solum omnem sanguinem inter tormenta nostrâ salutem fudit, sed etiam insuper non sine grandi miraculo absentibus tormentis ter amantissimè propinavit. Et. quidem in cœnaculo, ubi tam multum sui sanguinis dono reliquit, quantum toti humanæ genti omnibus futuris post sæculis quotidie bibendum sufficit. Non sine ratione dixerim: Christus seipsum prius crucifixit in mensâ, quàm illum Judæi in Calvariâ. Nam suis ipse manibus semet obtulit, sacrificavit, & edendum tradidit ipsi etiam proditori Judæ, representanti tot millia improborum, qui Corpus Dominicum impurâ conscientia sumpturi erant, & quasi denuò crucifixuri. 2. In olivei orto non sine miraculo fudit sanguinem, ubi sine flagris & virgis flagellatus, sine clavis terræ affixus, ante mortem dici potest mortuus. 3. In infami ligno, ubi post mortem jam obitam omni jam sanguine liberalissimè fuso, nihilominus è pectore mixtum aquâ sanguinem jussit scaturire. Verè copiosa apud Dominum redemptio.

B Sed nondum liber ex hoc oleario orto tot mysteriorum conscio abire, sanguineos Christi sudores attentius contemplari placet. Sed laxemus aliquantum dictionem, & plusculum libertatis calamo demus, ut tantò melius commiserescens animi sensâ explicemus.

§. III. Cur Christus sanguine sudarit.

I Am ejus rei causas brevè complexi sumus. Sed hæc ipsæ paulo explicatius tradendæ, ut eò altiùs tanti mysterii contemplatio omnium animis insigatur. Romani veteres, uti Plutarchus in Fabio docet, cocineam tunicam ad Imperatoris tentorium in hastâ proposuerunt, accendendo insiti, ad concipiendam pugnam & arma paranda; & ut intelligerent diem prælii adesse, pro vitâ & sanguine certandum esse. Prælium Servatori cruentum, atrox, infandum instabat; omnis inferorum phalanx in unitis caput conjuratis viribus imminabat. Et en pridie quàm pugna hæc committenda, nos ter hic Imperator dat belli signum è rupe olivariâ: vestem ipse suam non alio murice vel ostro, quàm sanguine suo rubefactam proponit. Neque verò eam facili labore rubefecit. Gemuit, suspiravit, doluit, sudavit, & sudando sanguinem emisit. At unde tandem insolitus hic sudor? Quin inter homines ob mortis horrorem nocte unâ incanuerint, qui etiam extincti sint, fuisse quosdam accepimus; qui sanguine sudarit, vix ullum. Apud Sicheimenses in Belgicâ, ante annos circiter quadraginta, non homo vivus, sed divinæ Matris Virginis imago sanguinem sudavit, uti memorat ævi nostri clarissimus scriptor Justus Lipsius. Feminam fuisse affirmat non è plebe testis, quæ mariti sui mortem eo lacrymarum imbre profecura est, ut lacrymis deficientibus guttas sanguineas oculi stillarint. At verò, qui sanguinem toto corpore, tantâ copîâ, ali ratione sudarit, nemo mortalium ullis retro sæculis est visus. Jacob Patriarcham cerno cum Angelo luctantem, sed sine sanguine: Joannam Prophetam video precantem & laborantem, sudantem & æstuantem aspicio, sed sine sanguine: Paulum concionantem, & in laboribus plurimis anhelantem observo, multum viri sudorem adverto, sed & hunc sine sanguine. Unum hodie Servatorem nostrum conspicio, qui luctetur quasi cum Angelo, sermocinetur cum Deo, tristetur ad mortem, sudet demum & æstuet, idque cum multo sanguine, è quo victorum nostrorum paralyti pharmacum paretur, etâ reverâ pluris sit remedium istud, quàm morbus.

Naturæ interpres Plinius, sanguinis & lac pluviam in prodigiis numerat, & portendere ait, cavendam esse divinam iram, prout nimirum aruspices interpretentur. Hodierna hæc sanguinis pluvia, quæ toto Christi corpore defluxit, luculentè nobis æterni Patris vindictam in inno-

Sanguinem suum
Christus
ter absentibus tor-
mentis
amantissimè propin-
navit.

* Ioan. Mal-
donatus,
tom. 1. in
Evangelii-
stas, mc. 46.
v. 39. Math.
Aldo, in-
quit, ex his
qui viderunt
aut cognov-
erunt, ante
annos duos
Lutetia Pa-
risorum, ho-
minem ro-
busum ac
benevalentem,
audita in se
capitali sen-
tentiâ, sudore
sanguineo
fuisse persua-
sum Naturæ
raliter id fieri
posse &
aliquando
contigisse,
docet Art.
stor. lib. 7.
de hist. Ani-
mal. c. 16. &
lib. 3. de
Part. Ani-
mal. cap. 5.

Ex corpore
Christi fa-
ctum fuit
quædam
liquor
quædam
liquor
quædam
liquor

Luc. 24.
24.

Rei capi-
tis damna-

U. no-
stra angu-
stia firma-
rentur, &
ne imbeci-
llitas &
languor
consterna-

Luc. 24.
41.

lib. 4.
42.

Mari c. 14.
44.

Plin. 63.
v. 21.

Liberali-
tas & amor
Christi

in innocentem filium demonstrat. Nicander, Dioscorides, alique complures affirmant eum, quem hamorrhoids serpens momorderit, unde quaque poris & meatibus sanguinem sudare, & sanguinando interire. Si vera quaratur causa hujus in Christo sanguinei sudoris, liberè pronuncio: Hamorrhoids illum icit. Hamorrhoidi aptissime peccatum comparem; à peccato Christus non suo sed alieno se admorsus est, ut correns ille sanguinis totis artubus proruperit. Quod si hamorrhoidis unius, atque non magna reptilis morsuuncula, quia letifera, sanguinem potuit elicere; quid non potuerunt tot, tam inmania, tam mortifera humanæ gentis peccata, quot fuerunt à primis mundi canabulis, quot sunt eruntque ad supremum illius senium, quæ quidem tunc simul omnia Christum unum lancinabant? Ad tot hominum scelera huic mitissimo agno & pianda, vicina mortis horror & formido ingens accessit. Luctabatur secum ipse animus, & velle atque nolle inter se acriter decertabant; futuri cruciatis immanitas ut presens objiciebatur animo, qui illam quidem vi rationis subigebat, & cupiebat mori; mortem tamen, presertim tam atrocem & fœdam, naturalis sensus perhorrescebat, refugiebatque. Quare, videte obsecro, ut sese in hac luctâ ultimâ noster hic athletæ in gradum statimque componat. Vix hortum ingreditur, & mox pavere, pallere, angere, gemere, tristitiam aperire, tedium non diffiteri, angore vultu prodere, vigiliam & precum societatem possidere, à locis abire & redire sapius, quietem tamen aut solamen nusquam reperire. Et en, ut avellatur à suis, procumbat in genua, terræ faciem allidat, iratum Patrem exoret, verba suspiriis distinguit, in precatone perleveret, imminet sibi mortem averti postulet, non tamen suæ potiùs quam summæ voluntati satisfacere flagitet, preces easdem ter repetat, ad suos ter revisat, toties se terræ aternat, hunc sibi demum cruentum liquorem membris omnibus manantem exprimat. O spectaculum hominibus, & vel ipsis Angelis, luctuosum! Non fuit hæc Christi, (qualis sæpe nostra est) brevis aut perfunctoria precatio. In quo precandi ardore sanguis primùm ad cor compulsus, dein crescente in immensum angustia, ab eodem suffocari metuente repulsus, ubi per inflammatas venas & accensum corpus variè vagus & oberrans, sudore jam etiam defecto, foras demum, ruptis venulis, & apertis undequaque poris, ubertim expulsus est, subjecitque terram inebriavit prodigioso hoc nimbo. Hanc sanguinis eruptionem naturalem esse potuisse, non solius Aristotelis auctoritas, sed & ratio id convincit, cum sanguis & sudor eadem pene origine procreentur. Quam ob causam recentiores quosdam non audio, qui de vero exsudato sanguine nescio quid ambigunt; præcorum Patrum in hoc consensum veneror & sequor, atque veri sanguinis fuisse guttas agnosco, quæ, quia per corpus in terram destuebant, Ecclesiam quoque, corpus Christi mylticum, Martyrum sanguine mundandam denotabant. Dixi de cruenti hujus sudoris causa, addo nunc pauca de copia.

S. I. V. Cur sudarit sanguine tam copioso.

Christus toto corpore & membris lacrymas cruentas profudit in Gethsemano horto.

PLorasse Christum sapius, scimus, numquam tamen, quam in hoc Gethsemano horto copiosius. Aliàs oculis tantùm lacrymatus est: at verò pridie mortem & manibus lacrymatur, & humeris, & genibus; toto demum corpore membrisque omnibus cruentas lacrymas profudit, ut verè illud præci Poëtae de Christo usurpem:

Sanguerant lacryma: quæcumque foramina norat
Humor, ab his largus manat cruor: ora redundant,
Et patule nares: sudor ruber; omnia rotis
Membra suum venis: totum est pro vulnere corpus.
Ceterùm adnotant nonnulli ex Egesippo Apostolo-

Ex his nata arbor.

Arum discipulo, natam ex hujus sanguinis aspergine arborem, quæ in foliis hanc præferat scripturam: O mors quam amara est memoria tui! Mirandum planè, si verum. Sunt etiam qui nescio quæ notitiâ Dominici sudoris guttas numerent, dicantque effluxisse centenas quinquagenas octonas. Sed incerta hæc mittamus; ego innumeratas fuisse guttas malim dicere, & pene rivulum, sive Christi vestem, seu horti solum considerem. Vestem puniceis maculis ruffatam divinus Iaias vel olim videt, & hujus è Christo causam sciscitans. Quare rubrum est, inquit, indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Horti viride pavementum pretiosissimis his guttis liberaliter depictum fuisse, beatus Lucas affirmat his ipsis verbis: Et factus est sudor ejus sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Sudor nobis fervorem, sanguis pretium, sanguinis decursus abundantiam designat. Corpus quidem vel paucæ guttæ madidare potuerunt, non item terram: & stillare, guttarum est; decurrere verò, torrentium aut rivulorum. Ergo sanguineus hic Christi sudor non tantum coanxium destituit, trepidantes venulas deseruit, per pavida membra discurreit, per solutos poros prorupit, corpus Dominicum humectavit, sed etiam per artus defluxit, in subjecit humum se effudit, & omnem circa viridantem terram largiter & floridè purpuravit. Sanguis divini quàm alia est longè vox tua, atque vox sanguinis ab innocente Abele fusi! Ille vindictam, tu misericordiam clamabas: ille Deum ut puniret; tu, ut parceret, rogabas: ille Caini parricidium, tu Christi in nos beneficium monstrabas; ille fratris in fratrem odium, tu Dei in homines amorem immensum testabaris. Ita nimirum amor iste divinus festinabat in nostram salutem, ut illi tarda nimis visa sint vincula, columna & flagra cunctari, morari vepres & spinæ, crux ipsa nimium differri videbatur. Ergo moram hanc indignatus, concitabat sese, atque in apertum prorumperebat, & quantum amoris incendium Christi pectus instar Vesuvii contineret, ipsis etiam oculis subiciebat. Quin & Christus ipse urgebat semet atque instabat, promissum à se exigebat, ad mortem accendebat, fors & seipsum sic affabatur: Si sanguinem sit inimicus adisti hostes, & sanguine sarurentur; si fratres mei meo sanguine liberandi, prodi cruor, erumpe, sanguis, sudate pori, stillate venæ, rorate tempora, ora lacrymis rigate oculi, pluite cuncta membra, fundite artus singuli, & excutite imbrem non parcum, non aquosum, sed copiosum, sed insolitum, sed sanguinolentum. Nondum quidem in Pontificum palatio sumus, nondum in Pontiano prætorio stamus, aut in viâ publicâ jacemus, nondum pendemus in Calvariâ, jam tamen ad olivarium cliyum pervenimus: hic funestæ tragediæ prologus est statuendus, Cajetana rupes spectabit sanguinarium epilogum.

O mi bone Jesu! quò tua demum in nos abibit liberalitas? Paullo antè sub extrema cenæ finem, tum nobis sanguinem in calice propinasti, jam illum iterum in tuo corpore, in veste, in horti pavimento propinas, brevi in ædibus Pilati copiosorem, omnem denique in Golgotha propinaturus è cruce. Myrrha prima, myrrha electissima est, & balsamum illud suaveolentius re- l quo atque carius, quod sponte defluit. Cruor hic tuus, Christe, nobis jure pretiosissimus, quia primus, quia sine ferro fusus est. Seraphicus ille Franciscus, omnium certè viriorum, cum primis avaritiæ capitalis hostis, sui tamen sudoris, quo cælum mercaretur, ne vel guttulam quidem voluit dividere: cujus ergo pretii nobis erit sanguineus hic sudor, quem ipse Rex cæli fudit, & restauravit universa?

Romanæ arenæ gladiatores eâ in se ibant sævitie, ut victor sæpe manum mitteret in patulum occisi vulnus, & sanguine velut se prolueret. Nec defuerunt è populo, qui gladiatorum sanguinem ex ipso vulnere hiatu biberent,

M
E
I
B
L

Peccatum fuit sanguinei sudoris in Christo causa.

Christi lucta.

Et in eâ compositio.

Hæc sanguinis eruptio naturalis esse potuit.

Veri sanguinis guttæ fuerunt.

Christus toto corpore & membris lacrymas cruentas profudit in Gethsemano horto.

Ex his nata arbor.